

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว
ของ นายบุญส่ง กุลบุปผา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๕/๒๕๕๑

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

๑. มีคำสั่งยุบพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๓ วรรคสอง ได้หรือไม่
๒. มีคำสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคกฤษฎไทยมั่นคงที่ถูกยุบจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ หรือไม่

ความเห็น

พิจารณาคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและเอกสารประกอบแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าพรรคกฤษฎไทยมั่นคง (เดิมชื่อพรรคไทยมั่นคง) ได้รับการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ และได้มีการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคและกรรมการบริหารพรรคอีกหลายครั้ง เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว๑๕๓๑ ลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ แจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรค ศึกษาทำความเข้าใจและถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ดังกล่าว โดยเคร่งครัด ซึ่งพรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๐ ต่อมานายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว๒๓๐ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรคที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ โดยได้แนบแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) และแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ซึ่งพรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑

พรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้มีหนังสือพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ที่ กทมค. ๐๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงนายทะเบียนพรรคการเมือง ส่งรายงานการดำเนินกิจกรรมพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๑ จากการตรวจสอบของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งปรากฏว่า เป็นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ที่ไม่ได้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคกฤษฎไทยมั่นคง จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) ที่กำหนดให้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมาให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ให้จัดรายงานการดำเนินกิจการของพรรคให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวแล้วแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งพรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ แต่มิได้ดำเนินการ

พรรคกฤษฎไทยมั่นคงชี้แจงว่า หัวหน้าพรรคได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ตั้งแต่วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๑ และพรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้แจ้งจำนวนสมาชิกพรรคกฤษฎไทยมั่นคง ที่ลดลงจำนวน ๑๓ คน ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งหมด เนื่องจากลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคกฤษฎไทยมั่นคงต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นผลให้สิทธิและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารพรรคสิ้นสุดลง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองยังมิได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เนื่องจากมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๑ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ พรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้มีหนังสือถึงนายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้มีคำสั่งเลิกพรรคกฤษฎไทยมั่นคงด้วยมีเหตุต้องเลิกพรรคตามข้อบังคับพรรคเพราะเหตุคณะกรรมการบริหารพรรคได้ลาออกทั้งหมดและไม่มีกรรมการบริหารพรรคอีกต่อไป แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่าพรรคกฤษฎไทยมั่นคงเป็นพรรคการเมืองที่ไม่มีสมาชิกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและจากการตรวจสอบข้อบังคับพรรคไม่ปรากฏข้อความเกี่ยวกับการเลิกพรรคการเมืองแต่อย่างใด ดังนั้น หากพรรคกฤษฎไทยมั่นคงประสงค์

จะเลิกพรรคการเมืองต้องจัดประชุมใหญ่พรรคการเมืองเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคเพื่อที่จะกำหนดให้มีการเลิกพรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมืองได้ นอกจากนี้ หนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่แจ้งไปยังพรรคกฤษฎไทยมั่นคงให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) เป็นการแจ้งไปภายหลังจากที่คณะกรรมการบริหารพรรคได้ลาออกทั้งหมดแล้วจึงไม่มีผู้ต้องให้ความรับผิดชอบที่จะดำเนินการดังกล่าวได้

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยมีว่า มีเหตุให้ยุบพรรคกฤษฎไทยมั่นคง หรือไม่ พิจารณาแล้วเห็นว่าการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาของพรรคการเมืองและแจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองภายในเดือนมีนาคมของทุกปีใช้บังคับมาตั้งแต่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ เมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับแทนฉบับเดิม ก็ยังคงมีบทบัญญัติดังกล่าว เพียงแต่กำหนดให้รายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองที่ได้ดำเนินการไปในรอบปีที่ผ่านมาให้กระทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง การเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ดังกล่าว คณะกรรมการการเลือกตั้งได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองทุกพรรคทราบตามหนังสือ ที่ สต (ทบพ.) ๐๔๐๑/ว๒๓๐ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ พร้อมทั้งแนบแบบรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบท.พ. ๘) ไปพร้อมหนังสือดังกล่าวด้วยซึ่งแบบดังกล่าวมีข้อความชัดเจนที่พรรคการเมืองจะต้องระบุลงไว้ในรายงานด้วยว่ารายงานดังกล่าวได้รับการรับรองความถูกต้องจากที่ประชุมใหญ่พรรค ครั้งที่ เมื่อวันที่ ดังนี้ เมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นยุติแล้ว เห็นได้ว่า พรรคกฤษฎไทยมั่นคงได้รับการจัดตั้งพรรคการเมืองตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๒ พรรคกฤษฎไทยมั่นคงจึงต้องได้เคยดำเนินการจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมาของพรรคตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาแล้ว พรรคกฤษฎไทยมั่นคงจึงต้องทราบว่าดำเนินการดังกล่าวเป็นหน้าที่ที่พรรคการเมืองจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ขึ้นใช้บังคับ แม้จะมีหลักเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นใหม่ให้การจัดทำรายงานฯ ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่พรรคการเมืองก็ตามแต่ในฐานะพรรคการเมืองที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว พรรคกฤษฎไทยมั่นคงจะต้องศึกษาหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับใหม่ ประกอบกับนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคการเมืองที่อยู่ในหลักเกณฑ์

ที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๐ จัดทำรายงานดังกล่าวพร้อมทั้งแนบแบบรายงานไปด้วย ทั้งในแบบรายงานก็ระบุข้อความที่ต้องจัดทำรายงาน โดยได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่พรรคการเมือง แต่รายงานการดำเนินงานกิจกรรมพรรคกฤษฎไทยมันคงประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งส่งต่อนายทะเบียนตามหนังสือพรรคกฤษฎไทยมันคง ที่ กทมค. ๐๑๕/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๑ ก็มีได้มีข้อความใด ๆ ที่แสดงให้เห็นว่า รายงานดังกล่าวได้รับการรับรองจากที่ประชุมใหญ่พรรคกฤษฎไทยมันคงและเมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งพรรคกฤษฎไทยมันคงให้จัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ฯ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งพรรคกฤษฎไทยมันคงได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วมิได้ดำเนินการตามหนังสือของนายทะเบียนพรรคการเมือง แต่ชี้แจงว่าคณะกรรมการบริหารพรรคกฤษฎไทยมันคงได้ลาออกทั้งคณะจึงไม่มีผู้ต้องให้ความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการดังกล่าวได้ นั้น เห็นว่า การจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา พรรคกฤษฎไทยมันคงจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม ซึ่งขณะนั้นพรรคกฤษฎไทยมันคงยังคงมีคณะกรรมการบริหารพรรคและสามารถจัดประชุมใหญ่เพื่อรับรองรายงานดังกล่าวได้ การกล่าวอ้างเกี่ยวกับลาออกของคณะกรรมการบริหารพรรคเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลังที่พ้นกำหนดเวลาที่ต้องส่งรายงานฯ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว เห็นว่าพรรคกฤษฎไทยมันคงได้รับทราบหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว แต่มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงมีเหตุให้ยุบพรรคกฤษฎไทยมันคงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๓ วรรคสองได้

ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคกฤษฎไทยมันคงที่ถูกยุบตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคกฤษฎไทยมันคงถูกยุบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ ตามคำขอของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่เกี่ยวกับประเด็นนี้เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ ที่บัญญัติว่า “ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอื่นเนื่องมาจากการฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๕๒ หรือต้องยุบตามมาตรา ๕๔ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของ

พรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป” แล้ว เห็นว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญที่จะสั่งห้ามมิให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง จัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นถูกยุบ แต่เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๓ แล้ว โดยผลของบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองถูกยุบ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะต้องบังคับการให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ดังนั้น จึงให้ยกคำขอของผู้ร้องดังกล่าวในข้อนี้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นมาให้ยุบพรรคกฤษฎไทยมั่นคงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๕๓ วรรคสอง

นายบุญส่ง กุลบุปผา
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ